

**HIIU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2019. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Kärdla 2020

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Põhilised tegevussuunad	3
2. Juhtimine	5
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	5
2.2 Eelarve	6
2.3 Projektid	7
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng	9
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	9
2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	13
2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:	14
2.4.4 Erialahariduse omandamine	15
2.4.5 Töötajate tunnustamine	15
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	15
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	16
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	17
3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine	17
3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavik)	17
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)	19
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	19
3.1.3 Auviste komplekteerimine	20
3.2 Inventuurid, mahakandmised	20
4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused	20
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	20
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte	21
4.3 RVL teenindus	23
4.4 Laste- ja noorteteenindus	23
4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine	23
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine	24
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine	24
4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	28
4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	29
4.6.1 kohalikul tasandil	29
4.6.2 riiklikul tasandil	30
4.6.3 rahvusvahelisel tasandil	31
4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	31
4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded	32

4.9 Andmebaasid	33
5. 2020. aasta tegevused	33
LISA 1. Personali koolitus	34
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised, ettekanded, loengud, koolitused	35
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid	35
LISA 4. Laste ja noorteüritused	35
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine	40

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.18)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv*	Kokku
Hiiu	9589	4	6	2	2	10

*vt juba täidetud Kultuuriministeeriumi tabel:

1. Põhilised tegevussuunad

2019. aasta Hiiu Valla Raamatukogus:

- Toimused ettevalmistused Hiiu Valla Raamatukogu lahutamiseks Kärkla Linnaraamatukoguks ja Kõrgessaare raamatukoguks (alates 01.01.2020).
- Korraldasime üritusi väljapool raamatukogu: Hiiumaa Gümnaasiumis (kirjaniketuur) ja Kärkla päevakeskuses (kirjaniketuur, ettelugemised) ning raamatukogus: raamatukogutunnid õpilastele; kohtumised tuntud inimestega avalikkusele (A.Tammsaar, T.Johansson, E-S.Tüür, P.Võsa jt); olime osalised Maal elamise päeval.
- Erasmus+ programmi kaudu oli Hiiu Valla Raamatukogul toetus väliskoolitusteks (2019 *Maker spaces in Education – Getting started*, 2020 teised) ning Erasmus+ koostööprogrammi kaudu osalesime kodulooteemalises projektis *Cultural Heritage for the Future*, mille kaudu said töötajad osaleda ja näha kodulugu Sloveenias ja Taanis. Projekti partnerid on Leedust (juhtpartner), Sloveeniast, Rootsist, Taanist ja Eestist.
- Algas uus projekt NordPlus Adult programmis *My Green ID*, mis keskendub raamatukogude vahelisele koostöö tegemisele keskkonnateemadel. Partnerid on Lätist, Leedust, Soomest, Rootsist, Taanist ja Eestist.
- Viisime maakonna raamatukoguhoidjatele läbi koolitusi, millest suurele osale saime rahastuse raamatukogude arendamise programmist. (“Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine”)
- Teekond avatud raamatukogu funktsiooni poole - 2019 sügisel soetasime laenutus- ja tagastusautomaadi. Tasapisi õpetame lugejaid seda kasutama. Aeg-ajalt on seal veel IT teemalisi probleeme, aga me ostame IT teenust sisse ja jõuame nende küsimustega tegeleda täpselt nii nagu jõuame. Ostsime ka turvavaravad. Need saame üles panna pärast uste vahetust 2020.
- Seoses avatud raamatukogu süsteemi kasutuselevõtuga lähitulevikus tegime fondis suurpuhastuse (üle 32 000 teaviku), varustasime kõik teavikud uute RFID koodidega

ja eemaldasime väga kulunud ja laenutusteta teavikud (4450 eks raamatuid, 46 aastakäiku perioodikat).

- Tähistasime Kõrgessaare raamatukogu 75.sünnipäeva.

Maakonna raamatukogude tegevuses võib 2019. aasta osas esile tuua:

- 2019. aastal algatati ja viidi läbi Hiiumaa vallavalitsuse poolt rahvaraamatukogude põhimääruste ühtlustamine. 01.01.2020 hakkavad kõikidel raamatukogudel kehtima uued põhimäärused.
- Emmastes ja Käinas otsustasid nõukogud, et jätkatakse Leisu ja Männamaa teeninduspunktidega.
- 2019. aasta oli Eesti laulu- ja tantsupeo juubeliaasta, Helle-Mare Kõmmus käis sellest rääkimas Emmaste raamatukogus („150 aastat eesti laulu-ja tantsupidu“), Kõrgessaare raamatukogus ja Hiiu Valla Raamatukogus.
- 2019. aasta tegevused raamatukogus olid suunatud suuresti eesti keelele ja murretele, sest ÜRO poolt oli välja kuulutatud põlisrahvaste keelte aasta, mille raames said huvilised osaleda erinevatel üritustel, koolitustel, tutvuda näituste ja väljapanekutega. Keele aasta raames toimus Käina raamatukogus kauneima hiiukeelse sõna valimine, millest võttis osa 307 inimest.

Hiiu Valla Raamatukogu tegi koostööd teiste Hiiumaa raamatukogudega, sh viidi läbi tsentraalset komplekteerimist riigirahade eest, korraldati koolitusi, vahendati infot, initsieeriti lasteüritusi; kohalikke inimesi innustati rohkem lugema, õpetati lugejatele andmebaaside kasutamist ja suurendati kodanike inimeste IT oskusi.

Korraldati raamatukoguüritusi nii raamatukogu ruumes kui väljas. Näiteks jagati kirjaniketuuril kirjanikud kahte rühma: üks rühm (2in) käis rääkimas gümnaasiumi õpilastele ja teine (2in) kohtusid eakatega Kärkla päevakeskuses. Põhjamaade kirjanduse nädalal korraldati ettelugemist õpilastele ja kodustele lastele raamatukogus ning eakatele päevakeskuses. Viimastele meeldis see nii, et kuu aega hiljem pidi minema sama raamatut edasi lugema. Vanemraamatukoguhoidja laste ja noortetöö alal viis läbi raamatukogutunde nii Kärkla põhikoolis kui raamatukogus.

Hiiu Valla Raamatukogu asub kahjuks endiselt kultuurikeskuse 2. korrusel, mis on takistuseks vanematele inimestele raamatukokku tulemisel. Tunneme seda igapäevaselt, et vanad lugejad kaovad eest ära ja keskealised/noored lugejad enam nii palju raamatuid ei laenuta ega loe. Seetõttu proovime teha lugejatele üritustel osalemist mugavamaks, et viime need võimalusel majast välja. Peame planeerima üritusi sinna, kus on inimesed (lapsed, noored, eakad), et sobiks nii aeg kui koht. Kõige raskem sihtgrupp on tööealised inimesed, kes tahavad peale tööd minna koju või huviringi ja kellel pole eriti huvi pärast tööd tulla raamatukoguüritustele.

Raamatukogu tegevused Eesti laulu- ja tantsupeo juubeliaastal

10. aprillil toimus Hiiu Valla Raamatukogus loeng teemal Juubelihõnguline laulu- ja tantsupidu. Hiiumaa kuraator, tule teekonna organiseerija ja ka möödunud tantsupeo lavastusmeeskonna liige Helle-Mare Kõmmus rääkis laulu- ja tantsupeo traditsioonist, suurest juubeliaastast ja ettevalmistustest suveks. Kõmmus käis laulupeoga seoses esinemas ka Kõrgessaare ja Emmaste raamatukogudes.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

Muutused raamatukogude võrgus:

Hiiumaa haldusreformi tulemusel otsustas volikogu tugevdada osavaldade autonoomsust. Aasta alguses algas protsess endise Hiiu Valla hallatavate asutuste taas-lahutamiseks, et moodustada eraldiseisvad asutused nii Kärdlas kui Kõrgessaares. Alguses oli vallavalitsusel plaan likvideerida olemasolevad asutused ja luua nende asemel täiesti uued asutused uute registrikoodidega nii Kärdlas kui Kõrgessaares. Kuid me saime igauks oma arvamust avaldada ja tegime ettepaneku, et Kõrgessaare osavalla hallatavad asutused võiks samamoodi Kärkla asutuste küljest ära võtta, nagu neid omal ajal liideti. Sest oluline on järjepidevus ja see, et registrikood, mis on asutustel juba aastakümneid olnud, alles jääks. Õnneks leidis ka vallavalitsus, et järjepidevus on oluline. Aasta jooksul loodi uued põhimäärused ja uued asutused alustasid 01.01.2020. Kõrgessaare osavalla asutuste juhtidele kuulutati välja konkursid, mille tulemusel nii raamatukogu kui vaba aja keskus said samad juhid. Kärdlas alustas Kärkla Linnaraamatukogu, nagu enne Hiiu Valla Raamatukogugi oli, Kõrgessaares alustas Kõrgessaare raamatukogu, millel on Lauka haruraamatukogu ja Kõpu teeninduspunkt. Seni aga tegime oma igapäevast tööd kahe haruraamatukogu ja ühe teeninduspunktiga.

Valla struktuuriks on üks vald, millel on 5 osavald. Igal osavallal on osavallavanem ja eraldiseisev eelarve, mille täitmise eest osavallavanem vastutab. Hallatavad asutused alluvad tehniliselt osavallale (v.a haridusasutused); sisu poolt annab nõu vallavalitsuse kultuuri- ja haridusosakond.

Hiiu Valla Raamatukogus toimus ka teine väga põhimõtteline muudatus. Üle väga pika aja olime nõukogu ja vallavalitsuse soovitusel avatud suveperioodil ka laupäeviti. Varasematel aastatel oli Kärkla raamatukogu seda testinud ja leidnud, et suvel käib laupäeviti raamatukogus ainult paar inimest, sest omad lugejad suviti raamatukogu ei külasta ja mandri hiidlastel ei ole vahet, mis päeval tulla. Aga tuleb siiski öelda, et need päevad tõid raamatukokku arvestatava hulga külastajaid (473).

Teistes Hiiumaa raamatukogudes struktuurimuudatusi ei toimunud.

Kõik Hiiumaa rahvaraamatukogud (Käina, Emmaste, Suuremõisa, Hellamaa, Palade, Kõrgessaare, Kärkla) said uued põhimäärused ning moodustati või alustati nõukogude moodustamisega.

Muutus Suuremõisa Rahvaraamatukogu nimi - uue põhimääruse järgi on nimeks Suuremõisa Raamatukogu.

Seoses põhimääruste muutmisega arutasid osavallad, kuidas ja kas jätkata teeninduspunktidega (Leisu, Männamaa). Nii Emmaste kui Käina otsustasid, et teeninduspunktid jäävad.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.18. €	Seisuga 31.12.19 €	Muutus %
Eelarve kokku	299.629	324.987	+8,46%
Sh keskraamatukogu	167.385	174.656	+4.34%
Personalikulu	185.071	191.942	+3,71%
Sh keskraamatukogu	97.85	101.237	+3,46%
Komplekteerimiskulu	54.181	56.062	+3,47%
sh KOV-It	36.171	38.026	+5,13%
sh riigilt	18.01	18.036	+0,14%
Sh keskraamatukogu	30.871	30.163	-2,29%
Sh KOV-It	12.861	12.127	-5,71%
Sh riigilt	18.01	18.036	+0.14%
Infotehnoloogiakulu	4.567	25.71	+462,95%
Sh keskraamatukogu	2.405	23.07	+859,25%
*			
*			

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa €	Projekti üldmaksumus €
Hiiu Valla Raamatukogu:			
Vabariikliku 3-4 klasside kirjandusmängu 2019 Hiiumaa eelvooru parimatele auhinna raamatute ost. Kultuurkapital	21.02.2019 - 29.04.2019	100€	134.05€
Hiiumaa 3.-4. kl. õpilaste võistkonna sõit üleriigilisele kirjandusmängule Tallinnas 6.04.2019. Kultuurkapital	21.02.2019 - 29.04.2019	100€	113.46€
Lugemisprojekti "Suvelugemise väljakutse 2019" parimate osavõtjate tunnustamine. Kultuurkapital	20.08.2019 - 28.10.2019	200€	320.52€
Osavõtt vabariiklikust 4. klasside ettelugemisvõistlusest "Heal meelel, ilusal keelel". Kultuurkapital	26.08.2019 - 01.11.2019	150€	167.39€
Uued võimalused maakonna raamatukogu töös; Erasmus+ programm	1.06.2019-31.12.2020	6 705€	6 705€
My Green ID, NordPlus Adult programm	09.2019-09.2020	2 890€	48 980€
Cultural Heritage for the Future: Discover, Share and Learn, Erasmus + programm	01.09.2018-31.08.2020	15 285€	124 510€
Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmise; Raamatukogude arendamise programm	01.04.2019-31.12.2019	1 100€	1 412.96€
Kõrgessaare Raamatukogu 75		190€	265€
Hiiu Valla Raamatukogu projektid kokku:	21.02-31.12.2019	26 720€	182 608.38€
Käina raamatukogu			
Krõlli- ja pokupäevad raamatukogus. Kultuurkapital	27.02.2019 -31.05.2019	150€	350€
Programmi „Lugemissuvi 2019“ lõpetamine. Kultuurkapital	26.08.2019 -10.11.2019	500€	1260€

Käina raamatukogu projektitoetus kokku:		650€	1610€
Kõik projektid kokku:		27 370€	184 218.38

Vabariikliku 3.-4. klasside kirjandusmängu 2019 Hiiumaa eelvooru parimatele auhindade ost

- Projekti toetusega saime kirjandusmängu võitjavõistkonnale lisaks tunnustada ka II ja III kohale tulnud võistkondi heade ja uute lasteraamatutega.

Hiiumaa 3.-4. klasside õpilaste võistkonna sõit üleriigilisele kirjandusmängule Tallinnas - Projekti toetusega sai maakondliku kirjandusmängu võitnud Suuremõisa Lasteaed-Algkooli võistkond võimaluse osaleda Tallinnas Vabariiklikul lõppmängul.

“Suvelugemise väljakutse 2019” parimate osavõtjate tunnustamine - Projekti abil saime 15 parimale suvelugejale osta head ja uued lasteraamatud. Korralik auhind on laste motiveerimisel suvelugemisel osalemisel väga oluline.

Osavõtt vabariiklikust 4. klasside ettelugemisvõistlusest “Heal meelel, ilusal keelel” - Projekti abil oli Hiiumaa ettelugemisvõistluse võitnud Renate Kasteinil ja tema saatjal võimalus esindada Hiiumaad Tallinnas Lastekirjanduse Keskuses toimunud vabariiklikul võistlusel, kus ta saavutas väga tubli III koha.

Projekti *“Uued võimalused maakonna raamatukogu töös”* kaudu on töötajatel võimalus laiendada oma silmaringi, osaleda koolitusel välisriigis ja õppida valitud teemal välislektori käe all nii teoreetiliselt kui teiste riikide kogemusest.

Välisprojektid *My Green ID* ja *Cultural Heritage for the Future: Discover, Share and Learn* avardavad töötajate silmaringi, näidates ja kogedes, kuidas teised (välis)raamatukogud elavad ja toimetavad.

Hiiu maakonna raamatukogutöötajate pädevuse tõstmine – Projekti kaudu saime rahastust suurele osale maakonna koolitustele ja see andis meile kindluse neid koolitusi organiseerida ja läbi viia.

Tänu Kultuurkapitali toetustele oleme saanud eelkõige toetusi lasteürituste korraldamiseks ja auhindade soetamiseks, sh uute raamatute ostmiseks. Samamoodi oleme saanud osa võtta lõppmängudest ja vabariiklikest võistlustest väljaspool Hiiumaad.

Käina raamatukogule taodeldud toetuse summa Lugemissuve lõpuüritustele oli märkimisväärne ja väga oluline, ilma milleta ei oleks seda üritust sellisel moel toimunud. Üritusel oli suur mõju laste lugema motiveerimisel, lugemisharjumuse kujundamisel. Kõik raamatukogu tegevused on otseselt või kaudselt seotud lugemuse suurendamisega.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Hiiu Valla Raamatukogu koosseis jätkas 6,5 ametikohaga. Peamajas oli neli täiskohaga töötajat ja 0,5 kohaga koristaja; Kõrgessaare haruraamatukogus jätkas töötaja 1,0 kohaga, Lauka haruraamatukogus 0,8 kohaga ja Kõpu teeninduspunktis 0,2 kohaga. Hiiu Valla Raamatukogu struktuuris toimus isikupõhine muutus. Vanemraamatukoguhoidja-arendusspetsialist lahkus mai lõpus raamatukogust teise asutuse juhi ametikohale ja kuulutasime välja konkursi uue töötaja leidmiseks. Juuli lõpust alustas uus töötaja.

Teistes raamatukogudes ei ole personali koosseis muutunud. Maakonnas kokku töötas 15 raamatukoguhoidjat, nendest osaajaga 5.

Hiiu Valla Raamatukogus tunneme jätkuvalt puudust tugevast IT toest, mida täna kahjuks valla poolt ei saa. Vallavalitsuses alustas täisajaga tööd teine IT-spetsialist, kuid kuna territoorium on suur, see kõiki meie vajadusi ei täitnud. Tellisime teenust sisse eraettevõtjalt.

Töötajad peavad vahel tegema ületunde seoses projektides või üritustel osalemisega. Ületunnid asendatakse vaba ajaga järgneva tööpäeva arvelt või mõnel muul ajal vastavalt töötaja soovile, sest lisatasu ei maksta.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

LISA 1

Hiiu Valla Raamatukogu korraldas 2019. aastal kokku 8 koolitust ja ühe õppereisi (5 tasustatud kultuuriministeeriumi poolt, 3 tasustatud omakuludest, 1 toimus eraldiseisva osana tellitud koolitusest). Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitustel osales korraka vastavalt võimalustele keskmiselt 10 inimest 15st. Maakondlikke koolitustunde kogunes kokku koos õppereisiga ca 30 tundi. Lisaks eelnevale jagasime iga koolituse ees infot ja materjale väliskoolitustel osalemise teemadel.

Koolitused olid 2019. aastal seotud eelkõige raamatukoguhoidjate kompetentside arendamisega. Maakonna raamatukogu eesmärgiks oli koolitatud töötajate kaudu pakkuda paremat teenust kogukonna liikmetele (näiteks noortekirjanduse ja ajaloolise kirjanduse tutvustamise ja uute praktiliste oskuste kaudu) ja lisada uusi teenuseid (koduloo teemal).

Osaleme aktiivselt ka väljaspool maakonda toimunud koolitustel. **Hiiu Valla Raamatukogu** töötajad arendavad silmaringi, õpivad meeeldi teiste raamatukogude kogemustest, pidades silmas enda kutsekompetentside arendamist. 2019 saime 31 inimese kohta kokku 460h koolitusi.

Osalesime järgmistel koolitustel:

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht	Osalejate arv
Mai 2019 ja september 2019	Õppereis, Iseteenindavad raamatukogud Soomes; kevadel ja sügisel	Turu raamatukogu, Soome + haruraamatukogud	16h	4
07.03.19	Lastekirjanduse toimkonna aastakoosolek	ERÜ lasteteeninduse toimkond	5h	1
03.04.19	Rahva Raamatu info-ja teabepäev komplekteerijatele	Rahva Raamat	7h	5
20.05.-24.05.19	Projekt Cultural Heritage in the Future koduloo koolitus Sloveenias	Mestna Knjiznica Kranj raamatukogu, Sloveenia	40h	2
03.-04.09.2019	Koolitusprogramm "21. sajandi raamatukogu". Erinevate kavandamis- ja juhtimistööriistade kasutamine	Creativity lab ja ERÜ	16h	1
06.-08.08.19	39. suveseminar „Raamatukogu – rahva tervise varaait	Võrumaa Keskraamatukogu	24h	2
16.-21.09.19	Maker Spaces in Education - Getting started, Barcelona	Teacher Academy, Itaalia	40h	1
23.-24.09.19	Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu lasteteeninduse toimkonna õppereis Stockholmi raamatukogudesse Rootsis	ERÜ lasteteeninduse toimkond	16h	1
25.-26.09.19	My Green ID töökoosolek Vilniuses Leedus	Vilniuse Linnaraamatuk	16h	1

		ogu, Turu naiskeskus		
9.-10.10.19	Cultural Heritage in the Future töökoosolek Vaggerydis Rootsis	Vaggeryd raamatukogu, Rootsi	20h	2
14.-15.10.19	Koolitusprogramm "21. Sajandi raamatukogu". Arendusprojektide juhtimine/disainmõtlemise tööriistade kasutamine	Creativity lab ja ERÜ	16h	1
4.-8.11.19	Koduloo koolitus Herningis, Taanis. Projekt Cultural Heritage in the Future	Herningi raamatukogu, Taani	40h	1
05.-08.11.19	Dublini õppereis. Tutvumine ühtse Iirimaa rahvaraamatukogude võrgu ja automatiseerimise projektiga.	Pärnu keskraamatukogu	40h	1
17.-18.12.19	Õppereis Viimsi raamatukokku	Viimsi raamatukogu ----- Iseseisvalt osaletud koolituste tunnid kokku:	4h ----- 460h	8 ----- 31in

Aktiivselt osalesid koolitustel ka **Käina raamatukogu** töötajad, koolitused olid samuti seotud eelkõige raamatukoguhoidjate kompetentside arendamisega. Tunde kogunes kokku 113, osalejaid 12. Käina raamatukogu töötajad osalesid iseseisvalt järgmistel koolitustel:

Kuupäev	Koolitus	Koolituse korraldaja	Koolituse maht/kestus	Osalejate arv Käina rmtk-st
14.03.19	Emakeelepäev: Kas tõesti häbeneme riigikeelt?	ERÜ	4 h	1
03.04.19	Rahva Raamatu info- ja teabepäev komplekteerijatele	Rahva Raamat	7 h	2

24.05.19	Muinasjutukonverents Haapsalus „Muinasjuttude salakeel“	Läänemaa Keskraamatukogu	5 h	2
11.-13.06.19	ERÜ maaraamatukogude sektsiooni suveseminar Järvemaal	ERÜ	16 h	1
4.09.19	„Lugemisisu“ programmi stardikoolits	ELK	4 h	1
1.10.19	Mõttetalgud Kultuur 2030 ja Lõimuv Eesti 2030	Kultuuriministerium	4 h	1
14.10.19	Koolitus, Emotsiooni roll kasutajakogemuse disainimises	TLÜ, Mati Mõttus	4 h	1
22.10.19	ELK ja Tuglase Kirjanduskeskuse ühisseminar „Laps kirjanduses“	ELK ja Tuglase Kirjanduskeskused	6 h	1
23.10. - 30.10.19 13.11. - 20.11.19	Sotsiaalmeedia reklaamide kujundamine	TLÜ Haapsalu kolledž	52 h	1
26.11.19	Lugude jutustamine muuseumides ja raamatukogudes. Kuidas rääkida laste keeles?	ELK	3 h	1
		Iseseisvalt osaletud koolituste tunnid kokku:	117h	12

Palade raamatukogu töötaja võttis osa 23.10-20.11.2019 TLÜ Haapsalu Kolledži korraldatud koolitusest “Sotsiaalmeedia reklaamide kujundamine” kokku 52 tundi.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Kõik Hiiumaa raamatukogud osalesid maakonna raamatukogu poolt korraldatud koolitustel.

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
31.01.2019	Oodi raamatukogu külastus Helsingis	Oodi raamatukogu Hiiu Valla Raamatukogu	5h	5	560
28.03.2019	Projektijuhtimise koolitus	Hiiumaa arenduskeskused	2h	12	76,80
25.04. 2019	Noortekirjanduse tutvustus	Rene Tendermann	3h	10	180,00
30.05.2019	Kiirlugemise koolitus	Jaan Mikk	3h	8	200,70
27.09.2019	Ajalookirjanduse ülevaade	Küllo Arjakas	3h	9	200,00
27.09.2019	Balti kett 30	Küllo Arjakas	3h	3	200,00
31.10.2019	Maker Space koolitus Barcelonas; Rootsi raamatukogude külastus; Dublini õppereis	Annely Veevo, Kaja Paulus, Kerli Varrik	2h	10	0
31.10.2019	Loovkirjutamise koolitus	Kätlin Vainola	3h	10	250,00
28.11.2019	Koduloo andmebaasi loomine ja tegevused selle järjepidevaks täiendamiseks	Mare Olde ja Liina Maadla	3h	10	267.60
		Kokku tunde:	27h	77	1935.10

Õppereisil Helsingisse Oodi raamatukokku tutvuti uue ja kaasaegse raamatukogundussüsteemi korraldusega. Saadi infot uue raamatukogu ehitamise vajaduse tausta, kogude kujundamise põhimõtete, *makerspace*’ide vajalikkuse ja digitaliseerimise kohta. Kahjuks jäid mitmed töötajad haigeks ja meie grupp vähenes.

Projektijuhtimise koolitusel saadi ülevaade projektijuhtimise põhimõtetest, oskuse õigesti hinnata oma otsuste mõju projektile ning teadmisi sellest, kuidas efektiivselt projekti õnnestumisele kaasa aidata.

Noortekirjanduse ekspert Rene Tendermanni koolituse tulemusel kasvasid töötajate teadmised uuemast noortekirjandusest. Lisandus oskus vastava valdkonna kirjanduse valimiseks raamatukogu teavikute hulgast ning soovitusoskused. Omandati kogude kujundamise loomise oskused.

Kiirlugemis koolitusel said töötajad ülevaate kiirlugemise töövõtetest ning teadmisi, kuidas kiirelt raamatutest ülevaadet saada, et oskaks lugejatele õigeid teavikuid soovitada, samamoodi vajalikku infot raamatutest kiiresti üles leida.

Ajalookirjanduse ülevaate koolituse tulemusel said raamatukoguhoidjad ülevaate valdkonnas ilmunud uuemast ajalookirjandusest, lisandusid oskused vastava valdkonna kirjanduse valimiseks raamatukogu teavikute hulgast ning samamoodi oskus soovitusteks.

Loovkirjutamise koolitusel said töötajad teadmisi loovteksti kirjutamise algtõdedest, mis aitavad edaspidi kirjutada näiteks sisukaid tekste raamatukogu ettevõtmiste kohta kohalikule ajalehele.

Koduloo koolituse tulemusel on raamatukoguhoidjatel teadmised koduloolise andmebaasi pidamisest, täiendamisest ja võimalustest. Omandatud kogude töötlemise ja säilitamise oskused.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

LISA 2

Hiiu Valla Raamatukogu direktor Annely Veevo tegi keskraamatukogude direktorite koosolekul 3 ettekannet:

1. 16. aprill 2019, “Yad Vashemi seminar Jeruusalemmas 2018.a detsembris”, Tallinna Keskraamatukogu
2. 12. november, “Avatud raamatukogud - mida see tähendab, kas seda on vaja, kas pigem maal või linnas? Kuidas sinna liikuda – Hiiumaa näitel”, Rahvusraamatukogu
3. 12. november, “Mackerspace. Erasmus+ projekt Uued võimalused maakonnaraamatukogu töös”, Rahvusraamatukogu

Direktor Annely Veevo tegi 31. oktoobril maakonna raamatukoguhoidjatele ettekande mackerspace koolitusest Barcelonas.

Arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja Kerli Varrik tegi 28. novembril maakonna raamatukoguhoidjatele kodulooteemalise ettekande Hiiu Valla Raamatukogus.

Arendusspetsialist-vanemraamatukoguhoidja Kerli Varrik viis 20. novembril avalikkusele läbi koolitust "Ole IT-vaatlik" Hiiu Valla Raamatukogus.

Hiiu Valla Raamatukogu lasteosakonna töötaja avalikud esinemised olid peamiselt rühmakoolitustel andmebaaside, uudiskirjanduse ja kirjanike tutvustamised ning raamatukogutunnid lasteaia ja Kärdla Põhikoolis.

Käina raamatukogutöötajate avalikud esinemised olid peamiselt rühmakoolitustel andmebaaside tutvustamised, uudiskirjanduse ülevaated kirjandusklubis ja koolis ning raamatukogutunnid lasteaia. TÕN-i õpitunnis esines M.Uibo ettekandega innovatsioomessist Brüsselis.

Emmaste raamatukogu töötaja esines Emmaste Lasteaia Naksitrallid 13. märtsil ja Emmaste Põhikoolis suvelugemise tutvustamise üritusel 14. mail.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Ükski töötaja 2019 erialast haridust ei omandanud.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

KOV tunnustas kõiki töötajaid jõulupreemiaga (120€).

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

LISA 3

Kärdla ja Kõrgessaare raamatukogudes suuremat remonti ei toimunud. Lootsime sügisel välja vahetada Kärdlas raamatukogu välisukse ja sisemise välisukse, kuid kahjuks ei saanud kätte hinnapakumisi ja uste vahetus lükkus järgmisse aastasse.

- Käina raamatukogu ruumide seisukord on hea ega vaja remonti, ka sisustus on korralik. Aasta lõpus tehti Korrashoid OÜ poolt raamatukogu kõigis ruumides süvapuhastus.

Murekohaks on üldine ruumipuudus raamatukogus, ette on tulnud olukordi, kus kõik üritusele tulijad ei mahu lugemistuppa. Näituste-väljapanekute jaoks napib ruumi, lisaks asub osa fondist teises hoones, kus järjest tihedamini tuleb teavikute järel käia, olukord on ebamugav nii lugejatele kui töötajatele. Valla arhitekt käis antud olukorraga kohapeal tutvumas, raamatukogu laiendamiseks kaaluti võimalust

ühendada lugemissaal valla arhiivi ruumiga, kuid leiti, et arhiivil ei ole vallamajas (allkorrusel) nõuetele vastavat ruumi, ega ole pinda ka selle loomiseks. Tundub, et olukorda on praktiliselt võimatu lahendada.

Käina raamatukogu lugemistoas mööbli ümberpaigutamisega loodi privaatne koht isikliku nutiseadmega v sülearvutiga töötamiseks ja suhtlemiseks, kuhu osteti kaks tugitooli ja laud, sellise ala järgi tekkis lugejate poolt nõudlus.

- Emmaste raamatukogu ruumid on rahuldavas seisukorras, remondi vajadus puudub. 2019 aastal osteti õue laud ja aia toolid, et lugejad saaksid suvisel ajal väljas interneti kasutada, kui raamatukogu on suletud. Suvel asfalteeriti raamatukogu parkimisplats.
- Hellamaa ruumid vajavad remonti. 2019.a. vahetati osaliselt raamatukogu põranda vaipkatet. Suuremat remonti osavalla valitsus hetkel ei plaani.
- Palade raamatukogu asub Palade koolimaja esimesel korrusel. Raamatukogu pindala on 135m². Raamatukokku pääseb nii väljast, kui ka koolimajast. 2019.aastal paigaldati välistrepile käsipuu, mis kergendab oluliselt vanemate inimeste pääsu raamatukokku. Raamatukoguesine sai uue haljastuse. Lisaks soetati õuemööbel, et suvel oleks võimalus ajalehti ja raamatuid ka õues lugeda.
- Suuremõisa raamatukogu asub kortermaja esimesel korrusel kolmetoalises korteris (61 ruutmeetrit). Augusti lõpus toimus veeavarii kolmanda korruse korteris, mille tõttu sai raamatukogu suuri veekahjustusi. Veekahju said laed, seinad, põrandad, siseuksed ja ka osa raamatuid. Veekahjustusega raamatuid oli kokku 194, neist 113 tuli maha kanda. Raamatukogu remondiga tegeleb kindlustus. 2019. aastasse oli planeeritud abiruumide remont. Kuna raamatukogus toimus augustis veekahjudega uputus, siis on remont edasi lükatud kuni kahjude likvideerimiseni kindlustuse kaudu.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Kõigis maakonna raamatukogudes on raskendatud või puudub ligipääs liikumispuudega inimestele. Neile osutatakse vajadusel koduteenindust.

Kärdla raamatukogu asub teisel korrusel ja tunneme suurt vajadust kas kolida madalamale või saada juurdepääsu liikumispuudega inimestele. Eakad lugejad ütlevad, et nad ei jaksa trepist üles tulla. Oleme pannud neile leevenduseks poole trepi peale istumiseks tooli, kuid tegelikult on vajadus tõstuki järele. Samas ei kasva ka koduteenindavate klientide arv, sest eakad tahavad ise kohale tulla, justkui tõestamaks endale, et nad saavad hakkama. Vahel siiski viime või võtame raamatud vastu välisukse juurest või autoparklast. Aga seda juhtub harva.

Käina raamatukogus on liikumispuudega inimestele tagatud juurdepääs hoone esimesele korrusele, kuid teisele korrusele, kus asub raamatukogu, juurdepääs puudub. Tuleb ette, kus liikumispuudega lugeja istub allkorrusel, helistab raamatukokku ja ootab mil raamatukogutöötja raamatud vahetab. Vajadusel käiakse raamatukogu parklas liikumisraskustega inimestel autos raamatuid vahetamas.

Suurt nõudlust liikumispuudega inimeste poolt juurdepääsuks raamatukokku (2. korrusele) ei ole seni olnud, sest pakume raamatukogu poolt koduteenindust või leiame mõne muu viisi

kuidas teavikud lugejani toimetada.

On arutatud erinevaid võimalusi juurdepääsu tagamiseks teisele korrusele (lift, tõstuk), kuid rahuldava tulemuseni ei ole jõudnud, sest raamatukogu asub muinsuskaitse alla kuuluvas majas ja see toob kaasa mitmeid piiranguid.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Hiiu Valla Raamatukogus on viimaste aastate jooksul soetanud uued tööarvutid, Kärdlas vajaksid väljavahetamist AIP arvutid. WIFI ühendus on läinud paremaks ja 2019 püsis ühendus enam-vähem stabiilne.

Teistes maakonna raamatukogudes on WIFI ühendus hea. Suuremaid arendusi ei teostatud. Palade raamatukogus paigaldati uus ruuter, millega seoses paranes oluliselt WIFI levi.

3. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

Teavikute komplekteerimiseks riigi poolt eraldatud summa osas toimub tsentraalne komplekteerimine maakonnaraamatukogus. See on korraldatud hästi ja operatiivselt, peale tellimuse edastamist kinnitab maakonnaraamatukogu komplekteerija tellimuse, edastab selle tarnijale, seejärel võtab teavikud arvele ja korraldab kirjed. Lõpuks toimetatakse teavikud tarnijalt otse saaja kogusse, kus töödeldakse need raamatukogunduslikult.

KOV-i poolse summa eest komplekteerib raamatukogu teavikud ise, korraldab kirjed ja töötleb teavikuid raamatukogunduslikult, see on hea süsteem, sest kohapeal teatakse oma kogu vajadusi ja lugejate soove kõige paremini.

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavik)

Komplekteerimine toimub jätkuvalt vastavalt rahvaraamatukogude töökorralduse juhendile ja kultuuriministri määrusele "Rahvaraamatukogude riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord". Samuti arvestame lugejate soovidega.

Raamatute komplekteerimine toimub tsentraalselt Hiiu Valla Raamatukogu kaudu teistele maakonna raamatukogudele riigi poolt eraldatud toetuse ulatuses.

Raamatuid tellime hulgifirmade Rahva Raamat ja Apollo tellimiskeskondadest. Apollos kallinesid hulgihinnad ja seepärast vähenes ka neilt raamatute ostmine. Mõningaid koduloolaseid trükiseid ostame Hiiu Muuseumi poest. Samuti kasutame Bestkauba sooduspakkumisi. Tavaliselt ostame iga raamatut ühe eksemplari. Kui mõne raamatu puhul on näha suurt lugejate huvi (nimetusele on järjekorrad, eksemplarid on pidevalt välja laenutatud), siis võimaluse korral ostame jooksvalt juurde nende raamatute lisaeksemplare. Samuti ostame juurde kooli poolt kohustuslikuks tehtud lugemisvara eksemplare.

Kogude täiendamisel on esikohal Eesti autorite avaldatud raamatud nii ilukirjanduse, lastekirjanduse kui ka teadmiskirjanduse vallas. Samuti hangime Hiiu maakonnas puuduvat koduloolisi trükiseid. Olulisel kohal on ka väärtkirjanduse, eriti tõlkekirjanduse tellimine.

Tarbekirjandusest eelistame laiemale lugejaskonnale mõeldud trükiseid. Ilukirjandusest soovivad inimesed lugeda rohkem meelelahutusliku sisuga raamatuid.

-annetuste osakaal kogude juurdekasvust

- Kärddla - 2019.a saime annetusena juurde 160 eksemplari raamatuid (2018. a 119 eks), mis on 15% juurdetulekust. Annetati ka 8 nimetust perioodikat ja 5 auvist. Peamisteks annetajateks olid EV100 toimkond ja Hoiuraamatukogu. Annetusi jagasid ka mõned kirjastused, näit. kirjastused “Blessed Generations” ja “Paradiis”. Samuti annetasid raamatukogu kasutajad ja külastajad. Lugejate koduraamatukogudest saadud annetused vaatasime läbi ja valisime vajamineva. Võõrkeelset kirjandust saime ainult tänu lugejatele.
- Kõrgessaare - 2019.a annetati 126 eksemplari raamatuid ehk 33% juurdetulekust (2018.a 151 eks) ja 5 nimetust ajakirju.
- Lauka - 2019.a annetati 51 eksemplari raamatuid ehk 32% juurdetulekust.(2018.a 68 eks). Täiskasvanutele mõeldud kirjandus ongi saadud annetuste teel.
- Käina raamatukogus 2019. aastal annetused veidi vähenesid, annetustena võeti arvele 70 raamatut, (2018.a 75), annetused vähenesid 5 teaviku võrra e 6,6%. Annetati küll tunduvalt rohkem, kuid paljud teavikud olid raamatukogus juba eelnevalt olemas, mõned lagunenuid raamatud vahetati kogus välja. Kogude juurdekasv oli 727 eksemplari, kogude juurdekasvust moodustasid annetused 2019. aastal 9,62%. Annetused saadi peamiselt eraisikutelt, lisaks Hoiuraamatukogust ja Hiiu Valla Raamatukogust.
- Hellamaa raamatukogus võeti annetustena arvele 19 raamatut. Riigipoolse toetuse eest saadi Hiiu Valla Raamatukogult juurde 50 raamatut. E-raamatutele puudub nõudlus.
- Palade raamatukogu sai annetusena 15 teavikut, mis moodustas kogude juurdekasvust 3,8 %.
- Suuremõisa raamatukogule annetati 35 raamatut, mis teeb 11% kogu raamatute juurdetulekust.
- Emmaste raamatukogule annetati põhiliselt nõukogude ajal ilmunud raamatuid, mis pandi eeskotta kasti tasuta võtmiseks. Annetajateks on olnud nii kohalikud elanikud kui ka suvehiidlased.

-kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Kärddla - 93% laenutustest moodustas raamatute laenus ja ainult 7% perioodika. Auviseid laenutatakse paar korda aastas. Seega lugejad tulevad ikka raamatute järgi. Peamiselt laenutatakse ilukirjandust (73%). Hea meelega loetakse uuemat Eesti kirjandust. Jätkuvalt on populaarsed mälestused, elulood ja reisikirjad. Samuti soovitakse raamatuid psühholoogiast ja alternatiivmeditsiinist. Täiskasvanutele oli laenutusi 85% ja lastele 15% laenutuste koguarvust.

Aktiivsemad lugejad on algklasside õpilased, keskealised ja pensionärid ning suvel suvehiidlased. Lasteraamatutest on enim laenutatud koolis vajaminevat kirjandust.

Perioodikast laenutatakse kõige rohkem naiste ajakirju, kodu- ja tervisealaseid ajakirju, sest neid ilmub ka kõige rohkem. Ajalehti käiakse lugemas lugemissaalis ja nende kasutamine kajastub kohallaenutuse arvus.

99,5% laenutustest oli eesti keeles. Võõrkeelse fondi kasutamine on minimaalne.

Käina - raamatukoguteenuse kasutajaid oli 1118. Külastusi 19555. Laenutusi kokku (koju- ja kohallaenutused) oli 39545, võrreldes 2018. aastaga tõusis laenutsute arv 3313 e 9,14%, koos kohalkasutusega oli päevane teavikute keskmine laenus 135.

Kojulaenutusi oli aastast 29389. Kojulaenutuste arv kasvas 1,92%. Kasvas ka kohallaenutuste arv, 2019. a oli see 10156, kasv 37,34%. Raamatukogu kasutajatest moodustasid lapsed 214 e 19,14% ja täiskasvanuid oli 901 e 80,86%, sh 10 koduteenindust vajavat lugejat. Aasta laenutustest moodustasid laste laenutused 12,68% ja täiskasvanute 87,32%. Perioodikat loevad lapsed enam kohapeal. Täiskasvanud laenasid raamatukogust koju kaasa 24415 teavikut, st päevas laenutati keskmiselt 83,3 teavikut. Täiskasvanute laenutustest oli raamatulaenutusi 18495 eksemplari so 75,75%, perioodika osakaal oli 5853 so 23,97%, auviste laenutuste osakaal 67 so 0,27%. Täiskasvanute raamatulaenutusest oli ilukirjanduse osakaal 14558 so 78,71% ja liigikirjanduse osakaal 4463 e 21,57%.

Koduteenindust vajavatele lugejatele laenutati (viidi) 1247 teavikut, millest valdav enamus olid raamatud - 1076 eksemplari, sellest ilukirjandust 1001 ja 75 liigikirjandust, perioodika laenutusi oli 171.

Raamatukogu kogu ringlus oli 2.1. Kõige enam laenutati ilukirjandust, sh eelkõige armastusromaane, järgnesid kriminaalromaanid, ulmekirjandus. Liigikirjandusest laenutati kõige enam ajalugu, järgnes psühholoogia/filosoofia, edasi ühiskonna- ja kasvatusteadus.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

2019.a osteti Hiiu Valla Raamatukokku 1259 eksemplari raamatuid (võrdluseks 2018 a. 1390), mis on ~10% vähem kui eelmisel aastal.

Maakonnas osteti 2019. aastal kokku 3598 eksemplari (3327 nimetust). Eksemplaride kasv võrreldes 2018. aastaga oli 12,47 % (2018. aastal 3199 eksemplari, 2901 nimetust).

Maakonnas e-raamatuid ei komplekteeritud.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika komplekteerimise põhimõtteks on, et kättesaadav oleks peamine osa Eestis ilmuvast ajakirjandusest. Ajalehtedest on tellitud kõik põhiväljaanded. Ajakirjadest tellime laiale lugejaskonnale mõeldud väljaandeid nii looduse-, tehnika-, kodunduse- kui ka tervise valdkonnast. Samuti on tellitud lasteajakirjad ja SA Kultuurileht väljaantud kultuuriperioodika valik.

2019. aastal osteti Hiiumaa vallas 238 nimetust (268 aastakäiku) ajakirju, millest Hiiu Valla Raamatukogu ostis (Kärdla, Kõrgessaare, Lauka) 66 nimetust erinevaid ajakirju ja 14 nimetust ajalehti. Ajalehti osteti maakonnas 13 nimetust (45 aastakäiku).

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid soetas raamatukogu kogusse juurde vaid Palade raamatukogu (1tk.). Teised raamatukogud auviseid ei ostnud. Küll aga Hiiu Valla Raamatukogu sai annetusena juurde 5 eksemplari. Erilist nõudlust nende järgi ei ole, kuna muusika ja film on lihtsamalt kättesaadav teiste kanalite kaudu.

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Inventuure 2019. aastal ei teostatud. Mahakandmisi tehti kõigis raamatukogudes, mille põhjusteks enamasti lagunenud ja määrdunud raamatud või aegunud sisu.

Kokku kustutati valla raamatukogudes 7374 eksemplari raamatuid (sh keskkogu 4755) ja 293 aastakäiku ajakirju (sk keskkogu 69). 2018. aastal olid vastavad arvud: 4045 (sh keskkogu 1620) ja 268 aastakäiku ajakirju (sh keskkogu 116).

Seoses keskkogu üleminekuga RFID-süsteemile korrastasime fondi ja eemaldasime lagunenud ning määrdunud raamatud. Kustutasime ka teavikud, millel andmebaasi järgi puudusid laenutused. Mahakantud raamatuid müüsimise soodsa hinnaga kevadest sügiseni ja korraldasime raamatumüügipäeva. Alaliselt pakume fondist eemaldatud ja meile mittevajalikke annetatud raamatuid tasuta raamatukogu eririigulist.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

2019.a lugejate uuringuid ei tehtud.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kõikides Hiiumaa valla raamatukogudes on olemas AIP arvutid, mida kasutatakse printimiseks, digiallkirjastamiseks, internetipankade külastamiseks ja e-posti kontrollimiseks.

Raamatukogudes on AIP arvutite vajalikkus seotud eelkõige asjaoluga, et tihtipeale on kohalikel inimestel küll kodudes olemas arvutid, kuid puudub printimisvõimalus, ID-kaardi lugeja või ei sobi pidevalt uuenev tarkvara vananeva riistvaraga. Või on vaja digiabi.

Järjest enam kasvab nende kasutajate arv, kes käivad oma sülearvuti või nutiseadmega kasutamas raamatukogude WiFi võrku. Eriti hindavad seda võimalust suvehiidlased, kes saavad seeläbi võimaluse suvepuhkuse pikendamiseks, kasutades raamatukogu kaugtöökeskusena.

Hiiu Valla Raamatukogu kodulehel on olemas ligipääsud erinevatele e-ressurssidele ning kõikides raamatukogudes aidatakse soovijaid teabe leidmisel ning e-võimaluste kasutamisel riigi ning kohaliku omavalitsusega suhtlemiseks.

Nii Hiiu Valla Raamatukogus kui ka Käina ja Kõrgessaare raamatukogudes on olemas raamatute tagastuskast, mida saab mugavalt kasutada kui raamatukogud suletud on.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

Tabel 5

Raamatukogu	Lugejad 2018	Lugejad 2019	Muutus (+-)*
Hiiu mk rmtk-d	3952	3861	-91
Sh keskk	2012	1948	-64

*Peale haldusreformi

Raamatu- kogu	Külastuse d 2018	Külastuse d 2019	Muutu s (+-)*	Virtuaal-k ülast. 2018 (koduleht)	Virtuaal-k ülast. 2019 (koduleht)	Muutus (+-)*
Hiiu mk rmtk-d	72213	73815	+1602	17639	19806	+2167
Sh keskk	35887	36750	+863	16920	19020	-34

*Peale haldusreformi

Raamatu- kogu	Laenut-d 2018	Laenut-d 2019	Muutus (+-)*	Päringud** 2018	Päringud** 2019	Muutus (+-)*
Hiiu mk rmtk-d	124 648	125568	+920	903	1018	+115
Sh keskk	30 861 + 10035	29764 + 9124	-1097 -911	214	124	-90

*Peale haldusreformi

Kärdlas langes lugejate arv 67 inimese võrra, mis jaguneb pea võrdselt laste ja täiskasvanute vahel. Kuna meie raamatukogu lugejate hulgas on palju päris eakaid lugejaid, on paratamatu, et mingil hetkel nad loobuvad meie teenuste kasutamisest. Laste arvu vähenemine on tingitud aastate jooksul saarel toimunud sündide langusest. Samas pole me lapsi üldjuhul alla 7. eluaastat lugejaks registreerinud, aga üsna arvestatav hulk nooremaid lapsi käib koos vanematega raamatuid laenutamas, kuid need arvud ei kajastu laste statistikas.

Kõrgessaare raamatukogus eelmise aastaga võrreldes külastuste arv tõusis (+15), seda näituste ja ürituste külastajate tõttu. Kohalikes ürituste arvu tõus on samuti seotud ürituste - näituste külastatavuse tõusuga, sest siis loetakse raamatukogus värskeid lehed ja sirvitakse ajakirju.

Lauka raamatukogu külastuste arv on suurenenud, sest järjepidevalt viiakse läbi raamatukogutunde. Samuti toimuvad üritused, kus osalevad kõik õpilased (nt tähistatakse ühiselt emakeelepäeva, lasteraamatupäeva, üle aasta toimuvat Nukitsa konkurssi jms). Samuti veedavad lapsed oma vaba aega raamatukogus: vaadates raamatuid, joonistades, mängides lauamänge ja õppides. Loomulikult on suur eelis selles, et raamatukogu asub koolimajas ning lapsed külastavad seda igapäevaselt.

Kärdlas oleks üldine külastuste arv kindlasti suurem, kui paneks kirja iga külastaja. Kuid tihti on nii, et kui on korraga palju rahvast, et jõua laenutuses olev töötaja kõiki inimesi üle lugeda ega tähele panna.

Laenutuste number on tõusnud eelkõige kohalkasutamiste arvelt, oleme neid hoolikamalt sisestanud, kuigi üksinda tööl olles ei jõua paraku kogu aeg jälgida, mida ja kui palju keegi koha peal loeb.

Viimastel aastatel on märgata tendentsi, et järjest vähem on laenutajaid, kes laenutavad korraga üle 5 raamatu. Inimestel on vähem aega lugemiseks ja see avaldub laenutuste arvus. Seevastu suvitajatest lugejad tõstavad oluliselt meie laenutuste ja külastuste arvu.

Käina raamatukogu kasutajate arv suurenes 19 võrra, haldusreform ei ole statistilisi näitu kuidagi mõjutanud, pigem on näitajad suurenenud raamatukogu tegevuste parema turundusega. Tõusid kõik külastused ja laenutused, haldusreformiga ei ole see seotud, pigem raamatukogu ja raamatukoguteenused on muutunud populaarsemaks. Haldusreform ei ole ka laenutuste arvu tõusu mõjutanud. Laenutuste arv tõusis suuresti just kohallaenutuste arvelt, perioodikat loetakse kohapeal järjest enam, mitmed on loobunud perioodika koju tellimisest. Mitmed raamatukogu kasutajad, kes ei ole lugejaks registreeritud, käivad regulaarselt lugemas kohapeal. Käina raamatukogu külastuste arv suurenes 4,02% ja virtuaalkülastuste arv 39,37%. Laenutuste arv tõusis 9,14%. Päringute arv tõusis 22,65% võrra.

**Infopäringud (teatmebibliograafilise töö korraldamine, [RaRS §5\(5\)5](#)) Järjepidev töö registreerimisel.

Hiiu Valla Raamatukogus tehti 2019 aastal kokku 124 päringut, millest valdav osa (111) olid teemapäringud. Tehti 1 faktipäring, 3 bibliograafilist päringut ja 9 päringu puhul oli jäänud päringu tüüp märkimata. Kõige rohkem tegid teemapäringuid 8. ja 10. klasside õpilased, kes otsisid materjale oma kooli uurimistöde jaoks. Teemade osas oli enim päringuid Hiiumaa koduloo kohta, aga ka looduse, käsitöö, geograafia kohta.

Kõrgessaare raamatukogus tehti 192 infopäringut - 146 teema-, 44 fakti- ja 2 bibliograafilist päringut. Teemadest tehti 20 päringut eesti keele ja koduloo kohta, 19 käsitöö kohta.

4.3 RVL teenindus

Hiiumaa siseselt toimib RVL teenindus väga hästi ning see aitab komplekteerida kogusid sel viisil, et väiksema nõudlusega raamatuid tellivad vaid osad raamatukogud. Transpordi korraldavad maakonna raamatukogude töötajad enda poolt.

Suurem osa tellimustest on laste ja noorte kooli kohustuslikud raamatud, aga leidub ka ilukirjanduslikke teavikuid. Väljaspoolt maakonda tellitakse enim Rahvusraamatukogust, lisaks sellele ka Tartu Ülikooli Raamatukogust, Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust, Pärnu Keskraamatukogust, Tartu Linnaraamatukogust ja Tallinna Tehnikakõrgkooli Raamatukogust. Lisaks eestikeelsetele teavikutele tellitakse raamatuid ka vene, inglise ja soome keelest.

Kui 2018. aastal telliti sisse 1380 teavikut, siis 2019. aastal 1497. Välja anti 2018. aastal 1533 teavikut, 2019. aastal aga 1627.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lastekirjanduse tellimisel saadakse abi Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitudest. Võimalusel püütakse hankida suurema osa auhinnatud ja tunnustuse saanud lasteraamatuid. Iga maakonna raamatukogu lähtub ka piirkondlikust eripärast, st kui palju ja mis vanuses lapsi on piirkonnas ja raamatukogu kasutajate seas.

Hiiu Valla Raamatukogus osteti juurde ka koolis soovitusliku kirjanduse kordustrükke, et vahetada välja lagunenud raamatud ja suurendada eksemplaarsust. Seega sai rohkem lapsi laenutada koolis vajaminevaid raamatuid. Samamoodi osteti 227 nimetust ja 260 eksemplari laste- ja noorte raamatuid (2018.a 253 eks). Kõrgessaare raamatukogule osteti 36 eks (2018. a. 53 eks) ja Lauka raamatukogule 104 eks (2018. a. 111 eks) laste- ja noorte raamatuid. Kõrgessaare raamatukogule osteti peamiselt eelkooliealistele mõeldud raamatuid ja Laukale kooliskäivatele lastele sobivat.

Käina raamatukogus oli laste- ja noorsookirjanduse juurdetulek 113 eksemplari, sellest osteti 102 raamatut ja annetati 11. KOV-i komplekteerimise summast osteti lastekirjandust 20 raamatut, enamuse raamatuid ostetakse üks eksemplar, ainult kooli kohustuslikku kirjandust ostetakse võimalusel kaks eksemplari, osaliselt saadakse annetuse teel. Õnneks on õpetajad kohustusliku kirjanduse osas paindlikumaks muutunud ja annavad õpilastele suurema valikuvabaduse, et kõigile jätkuks lugemisvara. Kui on ilmunud kordustrükk, vahetatakse vajadusel lagunenud raamatud uute vastu välja. Eelistatud on kõik tuntud eesti autorite raamatud. Raha puudusel jäävad mitmed uued laste- ja noorteraamatud ostmata, vajadusel ja lugejate soovil ostetakse need kogusse hiljem, järelkomplekteerimise teel; pilku hoitakse peal ka sooduskampaaniatel. Ajakirjadest oli lastele tellitud 3 nimetust: Miki Hiir,

Buduaar Teen ja Täheke, millest nooremate hulgas populaarsem Miki Hiir ja vanematel Buduaar Teen. Komplekteerimisel jälgime ka Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusi.

Kõige vähem uusi lasteraamatuid ostis juurde Hellamaa raamatukogu (15 eksemplari), kuna piirkonna lapsed õpivad Palade koolis ja kasutavad sealset raamatukogu. Suuremõisa, Palade, Emmaste laste- ja noorteraamatute hulk jäi vahemikku 70-98 eksemplari.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2018	Lug-d 2019	Muutu s (+-)*	Külast-d 2018	Külast- d 2019	Muutu s (+-)*	Laenut 2018	Laenut 2019	Muutus (+/-)*
Hiiu mk rmtk-d	1002	941	-61	24 679	26 034	-1355	12927	12 197	-730
Sk keskk	575	531	-45	12365	12656	-291	6599	6191	-408

*Peale haldusreformi

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Hiiu Valla Raamatukogus langesid kahjuks kõik lasteteeninduse näitajad. Lugejate arvu vähenemise põhjuseks on kindlasti laste arvu vähenemine Kärkla Põhikoolis. Külastuste ja laenutuste arvu langemine on seotud laste suure hõivatusega (muusikakool, spordikool, tantsu- ja lauluringid) ja lisaks kodused koolitööd.

Raamatukogus käib mitmeid lapsevanemaid, kes laenutavad ettelugemiseks raamatuid enda nimele, nii ei kajastu nende laenutamine laste laenutuste arvus. Kuna noortekirjandust on ilmunud 2019 märgatavalt vähem kui eelmistel aastatel, siis on just vanuses 12 ja vanemate laste raamatute valik jäänud väiksemaks, seda eriti suure lugemusega lastel.

Külastuste arvu vähenemine on seletatav sellega, et paljude trennide algusajad toodi varasemaks ja lastel pole enam vaba aega peale tunde, ka oli sel õppeaastal vähem lapsi, kes kasutasid raamatukogu bussi ootamiseks. Viimastel aastatel on kahanenud ka laste arv, kes külastavad raamatukogu AIPi (raamatukogu tehniline baas ei jõua ajaga kaasas käia). Vähenenud on koolitööde hulk, mis vajab raamatukogust raamatute laenutamist, kõik vajalik leitakse internetist. Meeldiv on, et raamatukogu on omaks võtnud suvehiidlaste ja oma suve Hiiumaal veetvad lapsed nii Eestist kui ka kaugemalt. Vaatamata sellele, et Kärldas on ka kooliraamatukogu, oleme meie ikka see koht, kust tullakse küsima kohustuslikku raamatut. Meie eesmärk on leida kõigile soovijale vajalik raamat, kasutades selleks Hiiumaa teiste raamatukogude фонде.

Jätkuvalt on väga hea koostöö Kärdla Põhikooli ja Hiiumaa Gümnaasiumiga. 2019. aastal korraldas Hiiumaa Valla Raamatukogu lastele kokku 57 üritust, millest suurem osa on raamatukogutunnid erinevatel teemadel Kärdla Põhikooli õpilastele. Õpetajad toovad oma õpilasi meelsasti raamatukogusse, suurenenud on tunni ärajäämise korral selle asendamine raamatukogu külastusega. Väga hästi töötab see, kui raamatukogust pakume koolile välja konkreetse teematunni ja aja, millal seda tundi pakume. Lapsed osalesid raamatukohvikus "Sulg ja Silm", koostasid raamatu selja- ja pimendusluulet, said ülevaate Põhjamaade lastekirjandusest, õppisid, kuidas leida raamatukogust soovitud teavikut, tutvusid uudiskirjandusega jne. Raamatukogutöötaja kaasatakse tihti ka kooli kohustusliku raamatu vastamisele või vabalt valitud loetud raamatu tutvustamisele. Suvelugemise väljakutse projektis osales 74 last vanuses 5-16. eluaastat. See edukas projekt suurendab oluliselt laste külastatavust ja laenutamist suvekuudel. Hiiumaa Valla Raamatukogu organiseeris 2019. aastal vabariikliku kirjandusmängu ja vabariikliku ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvoorud. Kirjanike tuuri raames kohtusid Peeter Sauter, Mailis Laurik ja Kerttu Rakke Hiiumaa Gümnaasiumi noortega. Kõikide suuremate ettevõtmiste läbiviimiseks oleme saanud rahalist toetust Kultuurkapitalilt. Regulaarselt on lasteosakonnas raamatute väljapanekud päevakajalistel ja lapsi huvitavatel teemadel, tutvustame erinevate kirjanike ja maade kirjandust.

Kõrgessaare raamatukogus toimus 2019. aastal 12 lasteüritust ja üks suvelugemise üritus. 2. lasteaiarühma külastasid raamatukogu kord kuus, kus toimusid lasteaiadõpet toetavad tunnid või kirjanike, kirjanduslike-rahvakalendri tähtpäevadega seotud teematunnid, lasteaialapsed külastasid raamatukogus toimunud näitusi. Põhjamaade kirjanduse nädalal käidi lasteaias kahes rühmas Pipi Pikksukka ette lugemas. Vigri lasteaiaste regulaarsed raamatukogu külastused on tekitanud kolmes-neljas lapses sellise raamatuhuvi, et nüüd külastatakse koos vanematega raamatukogu tihti. Laste külastuste ja laenutuste arv on võrreldes eelmise aastaga kasvanud +175, kuigi laste arv on 6 võrra vähenenud.

Lauka haruraamatukogus oli 2019. aastal kokku 44 raamatukogutundi/üritust lastele ja noortele. Aasta alguses liituti programmiga "Lugemisisu", mis on mõeldud 1.-4. klassi õpilastele kasvatamiseks nende lugemust. Lapsed said raamatud ise valida uudiskirjanduse seast. Lugemist kinnistasid raamatute kohta tehtud loomingulised ülesanded lugemispassis. Samuti viidi läbi erinevaid teematunde. Lapsi tunnustati raamatute lugemise eest. Raamatukogu sai programmiga liitudes kingituseks Rampsu raamatukoguriiuli. Riiul muudab raamatukogu ruumi veidikene lastesõbralikumaks. Lauka Põhikooli ja raamatukogu koostöös tähistasime märtsis emakeelepäeva - koostati sõnapilvi, viidi läbi etteütlusi ja loeti luuletusi. Suuremat tähelepanu pöörasime sel aastal raamatute illustratsioonidele, viies läbi sellega seoses mitu raamatukogutundi. IV klassi õpilased osalesid Kärdlas toimival maakondlikul Kirjandusmängul, milleks valmistudes lugesid nad läbi 12 etteantud raamatut. Saavutati II koht. Suvel toimus taas suvelugemine, enne suvevaheajale minemist tutvustati programmi lastele, et nad leiaks aja ja soovi ka lugemiseks. Sügisel läks uuesti käima "Lugemisisu" programm, lisandunud uute teematundide ja ülesannetega lugemispassis. Sel korral käivitub

“Lugemisisu” ka lasteaias. Käidi “Vigri” lasteaia lastele ja õpetajatele programmi tutvustamas. Oktoobris võttis IV klass osa iga-aastasest ettelugemise võistlusest. Valisime Lauka Põhikoolist välja ühe parima ettelugeja, kellega käisime Kärldlas maakondlikul võistlusel. Novembrikuus toimus Põhjamaade kirjanduse nädal, kus pöörati tähelepanu Astrid Lindgreni teostele. Sel aastal kaunistati koos lastega raamatukogu jõuludeks, avatud oli väljapanek jõuluraamatutest läbi aja. Aasta jooksul toimus veel erinevaid raamatukogutunde klassidele. Lauka raamatukogu külastused laste poolt on kasvanud, laenutused vähenenud. Rõõm on tõdeda, et raamatukogu on jätkuvalt koolis koht, kus lastele meeldib olla.

Kõikjal maakonnas tehakse lugemisharjumuste kujundamisel ja arendamisel koostööd lasteaedade ja koolidega.

Käina raamatukogus laste lugejate arv ei ole vähenenud, kuigi lapsi jääb piirkonnas vähemaks. Laenutuste arv küll veidi vähenes 31 teaviku võrra, kuid tõusis külastuste arv, sest väga paljud lapsed ja noored veedavad aega raamatukogus, ka need, kes ei ole lugejaks registreeritud. Palju laenutusi annab juurde suvine lugemisprogramm Lugemissuvi, kus on osavõtjaid teistest osavaldadest ja suvehiidlaste lapsi.

Kõige sagedasemad raamatukogu külastajad on algklasside õpilased (mõned lausa iga päev), kes koolipäeva lõppedes tulevad raamatukokku aega veetma, nemad on ka suuremad laenutajad. Keskastme õpilased veedavad raamatukogus küll aega, sirvivad teavikuid kohapeal, kuid koju kaasa väga ei laenuta.

Viimasel paari aastal on raamatukokku tee leidnud teismelised (peamiselt 7.–9. klassi õpilased), kes samuti koju kaasa palju ei laenuta, kuid veedavad koos sõpradega aega, kasutavad AIP-i arvuteid, WIF-i vaba võrku, sirvivad teavikuid, õpivad koos.

Regulaarselt kord kuus toimusid muinasjututunid, hommikune jututund lasteaiale, temaatiline tund – väikelaps raamatukogus ja raamatutunnid algklassidele. Koostöös kooliga toimusid lisaks regulaarsetele üritustele erinevad ettelugemised, teematunnid, raamatukogutunnid, meisterdamised jms. Toimusid raamatukogutunnid 7.–9.kl õpilastele, kus tutvustati e-kataloogi RIKSWEB ja noored pidid iseseisvalt e-kataloogi abil leidma riulitelt teavikuid.

Laste ja noorte lugemisharjumuse kujundamisega tegeldakse raamatukogus järjepidevalt. Olulisel kohal on just väikelaste lugemisharjumuse kujundamine. Aeg on näidanud, et lugemisharjumuse on omandanud just need lapsed, kes on raamatukogus hakanud käima väikelapse eas koos vanemaga, lasteaia eas koos õpetajaga või osalenud aktiivselt raamatukogu väikelaste üritustel. Kui laps satub esimest korda raamatukokku alles 3.–4. klassis, siis üldjuhul piirdubki tema lugemine tulevikus kohustusliku kirjandusega.

Palade raamatukogus viidi läbi 1.-4. klassile raamatukogutunde, kus tutvustati uusi lasteraamatuid, loeti, korraldati viktoriine ning meisterdati ja joonistati. Vanematele klassidele toimusid raamatukogutunnid vastavalt kooliprogrammile.

Suuremõisa raamatukogu lastetoas on pidevad väljapanekud uuemast lastekirjandusest. Toimuvad raamatukogutunnid. Lasteaialapsed käivad külas ja võtavad endale ettelugemiseks raamatuid kaasa.

Hellamaa raamatukokku satuvad lapsed rohkem suvel, kui ollakse külas vanavanematel.

Emmaste raamatukogus toimub suviti lugemismäng “Loen suvel”, mis toob algklasside õpilasi raamatukokku rohkem kui muul ajal. Laste jaoks on raamatukogus eraldi osa, kus lisaks raamaturiilitele on ka laud ja lastetoolid. Laua taga saab joonistada-värvida ja lauamänge mängida. Lastenurgas vaatavad mudilased raamatuid niikaua, kui nende vanemad endale raamatuid valivad. Sealsamas saavad nad ka joonistada ja lauamänge mängida.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused

LISA 4

Hiiu Valla Raamatukogu suurim lasteprojekt oli “Suvelugemise väljakutse 2019”, millega alustas üle 70 õpilase, kellest umbes pooled lugesid suve jooksul vähemalt 5 raamatut. Kõige rohkem raamatukogutunde toimus teemal, kuidas kasutada raamatukogu ja Põhjamaade lastekirjandus. Korraldasime maakondlikud voorud vabariiklikule ettelugemisvõistlusele “Ilusal keelel, heal meelel” ja kirjandusmängule 2019.

Kõrgessaare raamatukogus toimuvad lasteaialastele peamiselt teematunnid, kirjanike ja raamatute juubelitega seotud või harivad teematunnid ning raamatute ettelugemine. Noorteüritusi viib läbi Lauka haruraamatukogu töötaja, sest asub kooliga samas majas. Kõrgessaares takistab seda vahemaa kooliga (5 km) ning transpordi ja aja puudus.

2019. aastal liitus Käina raamatukogu Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt ellukutsutud lugemisprogrammiga “Lugemisisu”, mis on suunatud 1.- 4. klasside õpilastele.

Palade raamatukogu väiksemad lasteüritused/raamatukogutunnid toimuvad iganädalaselt. Raamatukogutunnid on algklassidel tunniplaanis, vanemad klassid kasutavad selleks emakeele ja kirjanduse tunde. Suurem üritus oli 2019. aastal kohtumine noore kirjaniku Ene Sepaga. Kirjanik rääkis väga kaasahaaravalt oma tegemistest, reisidest ja muidugi kirjutamisest. Lapsed olid vaimustuses ja kuulasid suure huviga.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Hiiu Valla Raamatukogu	102	3	14
Kõrgessaare haruraamatukogu	63	1	11
Käina raamatukogu	237	2	10
Emmaste raamatukogu	26	1	3
Suuremõisa raamatukogu	32	1	1
Hellamaa raamatukogu	103	1	7
Kokku:	563	9	46

Maakonnas pakuvad kõik raamatukogud koduteeninduse võimalust, mis peamiselt seisab teavikute vahetuses ja kojukandes. Raamatukogud Kärldas ja Käinas pakuvad ka koopia tegemise võimalust.

Hiiu Valla raamatukogus on püsivalt 3 koduteenuse vajajat, 1 nendest on suvehiidlane ja vajab teenust ainult suvekuudel. Viiele lugejale viib raamatuid tema hooldaja ning tihti kasutatakse sugulase või naabri abi, kuigi tutvustame teenust eakatele ja neile, kellel on raske raamatukogu treppidest liikumine.

Kõrgessaare piirkonnas on 5 pideva koduteenuse vajajat, sügisest kevadeni on soovijaid rohkem, sest halbade ilmadega pole võimalik rattaga raamatukokku tulla. Keskusest eemal elavatel eakamatel inimestel ei ole kerge raamatukogu külastada hõreda bussiliikluse tõttu, seega on soovijaid rohkem. Raamatute kohaletoimetamiseks osutavad abi naabrid- tuttavad, kui võimalik on. Suvel on koduteenuse vajajaid vähem.

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Kärldla Päevakeskus (ettelugemine)	2	18
Käina Hooldekodu (ettelugemine)	1	11
Kokku:	3	29

Enamus raamatukogude piirkonnas puuduvad haiglad ja hooldekodud, kellele vastavat teenust pakkuda.

4.6 Raamatukogu kui kohalikkude pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Hiiu Valla Raamatukogu kõik tegevused olid suunatud Kärkla osavalla ja laiemalt kogu Hiiumaa elanikele ja Hiiumaa külalistele. Korraldasime näitusi, väljapanekuid päevakajalistel, kirjanduslikel ja kultuurilistel teemadel. Korraldasime kohtumisi kirjanike ja kultuuriinimestega (Avo Tamme, Kristel Algvere, Erkki-Sven Tüür), võõrustasime Kirjanike Liidu Kirjanike tuuri (Peeter Sauter, Mairi Laurik, Kertu Rakke). Kutsusime esinema oma eriala tundvaid inimesi (Küllo Arjakas, Maire Forsel, Aire Tammsaar), kutsusime inimesi osa saama reisimuljetest erinevatesse riikidesse (Hiina – Tiia Johansson) või kohtuma tuntud inimesega (Peeter Võsa). Õpetasime lapsi ja noori kasutama andmebaase, korraldasime eakatele IT-alaseid õppepäevi, olime osalised projektides “Maal elamise päev” (raamatukogu laenus-tagastusautomaadi kasutamine ja Mati Lepna luulehommik) ja “Hiiumaa toidu- ja kunstinädal” (paberikunsti töötoad lastele). Põhjamaade kirjanduse nädala raames pakkusime koolidele Põhjamaa kirjandustunde ning meie “Suvelugemise väljakuste” on laste hulgas endiselt väga populaarne.

4.6.1 kohalikul tasandil

Hiiu Valla Raamatukogu koostööpartnerid on Hiiumaa Vallavalitsus, Kärkla osavallavalitsus, Kärkla Põhikool, Hiiumaa Gümnaasium, Lauka Põhikool, lasteaiad, Hiiu Valla ja Vaba Aja Keskus, Hiiumaa Noorsootöö Keskus ja Kärkla Päevakeskus. Lastetöö osas on partneriteks kõik Hiiumaa koolid. Oma teenuseid käib raamatukogus kord aastas tutvustamas Töötukassa.

Kõige suurem koostöö toimub Kärkla ja Lauka põhikoolidega, kellele suuname mitmesuguseid raamatukogutunde ja –üritusi. Nendest kirjutame raamatukogu kroonikas, mis on olemas ainult paberkujul. Teistest sündmustest proovime anda ülevaate oma kodulehel <https://raamatukogu.hiiumaa.ee/2-artiklid/239-varasemad-artiklid> 2019 läbiviidud üritustes on juttu aruande eespool ja lisades.

Kõrgessaare raamatukogus käis H.-M.Kõmmus rääkimas tantsupeo ajaloost, tantsude üleskirjutamisest jms. Suvel oli laulu- ja tantsupeoga seotud esemete ja piltide näitus. Teemapäevad: looduskaitsekuu, Hiiumaa toidunädalal, Kõrgessaare osavallaga või Hiiumaaga seotud kirjanike ja luuletajate loomingu tutvustamine. Hiiumaa kunstnike Kaljo Põllu ja Ülo Soosteri elu ja looming. Toimus viis näitust, mida külastas 114 last ja 273 täiskasvanut. Näitused olid seotud kohalike inimeste hobide ja tegevustega või teistel aktuaalsetel teemadel. Kõrgessaare raamatukogus toimus ka Töötukassa töötuba “Tööta ja õpi” (sihtrühm noored vanuseni 35a.) ning Hiiumaa Arenduskeskuse koolitus “Hobist äri” (sihtrühm pensionieelikud ja pensionärid).

Käina raamatukogus oli 2019 aastal näitusi ja väljapanekuid kokku 52, millest enam pakkusid huvi näitused „Hiiumaa ja hiidlased“, mida mitmed külastasid Maal elamise päeval ning „Head eesti vanasõnad“, kus näitus oli välja pandud kõikides ruumides erinevatel kandjatel ja tasanditel, alustades põrandast ja lõpetades laes. Novembrikuus toimus raamatukogus kaunimate hiiukeelsete sõnade valimine. Oma valiku tegid 307 inimest, välja valiti 48 hiiukeelset sõna, sellest enim hääli said sõnad: itu, muku, sokipöisil, pitsu ja neitsitinu. Toimus reisiõhtu Etioopast; kohtuti kirjanike Lutz Dettmanni ja Tõnu Õnnepaluga; muusikamees Avo Tamme esitles oma uut raamatut ja musitseeris. Programmi „Sõnaränd 2019“ - Eesti kirjanikud eesti raamatukogudes raames kohtuti sel aastal kirjanike Kerttu Rakkega, Peeter Sauteriga ja Mairi Laurikuga, kirjanikud tutvustasid oma loomingut nii õpilastele kui täiskasvanutele. Ka TÕNi raames toimus mitu töötuba.

Emmaste raamatukogus toimusid kohtumised nii Helle-Mare Kõmmusega “150 aastat Eesti laulu-ja tantsupidu” kui ka Avo Tammega tema raamatu “Hiiumaal on sõnadel hea olla” tutvustus. Haide-Ene Rebassoo arutelu “Botaanilisi kilde 17. Hiiumaa suvest” juhtis Lui Remmelg. Kohtuti Eiki Nestoriga. Mitmed üritused toimusid koos lasteaiarühmade ja Emmaste Põhikooli lastega.

Hellamaa raamatukogus tehti koostööd Perekeskusega. Lisaks väljapanekutele oli 2019.a ka üks esemeline näitus “Vanaema tööriist”.

Kohalikul tasandil on raamatukogudel kultuurielus arvestatav roll, samuti kohaliku pärandi kogumisel, selle tutvustamisel ja säilitamisel. Kõik maakonna raamatukogud tellivad võimalikult palju Hiiumaa-teemalisi raamatuid.

4.6.2 riiklikul tasandil

Riiklikul tasandil on Hiiu Valla Raamatukogu koostööpartneriteks Kultuuriministeerium, Rahvusraamatukogu, Eesti Lastekirjanduse Keskus, ETKA Andras ja teised keskraamatukogud, kellega ideid ja kogemusi saab vahetada. Samuti oleme teinud koostööd Rahvusarhiivi ja Tallinna Linnaarhiiviga. Meie peapartneriteks riigi tasandil on Rahvusraamatukogu ja Kultuuriministeerium. Korrapärased kokkusaamised vähemalt 2x aastas annavad hea võimaluse üksteisega vahetult suhelda ning infot jagada.

Käina raamatukogus toimus koostöö teiste raamatukogudega ja mäluasutustega Eestis. Vahendati ja jagati infot (rahvaraamatukogud, Rahvusraamatukogu, Rahvusarhiiv ja A. H. Tammsaare muuseum, Eesti Lastekirjanduse Keskus). Tihe koostöö ja info jagamine toimub ERÜ maaraamatukogude sektsiooni liikmete vahel.

Teised Hiiumaa raamatukogud riiklikul tasandil koostööd ei teinud.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

Hiiu Valla Raamatukogu koostööpartneriteks on raamatukogud, kellega ollakse ühistes projektides: Turu Linnaraamatukogu, Herningi raamatukogu, Ikast-Brande raamatukogu, Valmiera raamatukogu, Vilniuse Linnaraamatukogu jt. Samuti Turu naiskeskus Soomes ja Valmiera Zonta naisklubi Lätis. Rahvusvaheliste partneritega toimuvad meil paar korda aastas projektikoosolekud, mille käigus tugevdame oma koostöösuhteid ja võtame kokku vahepealsed väiksemad projektid, mida võrgustikuna teeme.

Teised maakonna raamatukogud ei näe vajadust rahvusvahelise koostöö jaoks või nad ei arva, et see lugejatele lisaväärtust tooks.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Peamiselt koolitatakse maakonna raamatukogudes külastajaid digi-teemadel individuaalselt, v.a. "Ole IT-vaatlik" koolitus, kus sai teha ka rühmakoolitust (Kärdla raamatukogus). Enamasti nõustatakse eakamaid inimesi, kelle lapsed ja lapselapsed on kaugel ning kelle jaoks on raamatukogu ainus koht, kus erinevatel teemadel abi saada. Digiõpe aitab eakatel saada paremini kontakti oma lähedastega, sest me õpetame ka arvuti ja tahvelarvutite kasutamist. Tihti vajatakse lahendust isiklikule probleemile kas isiklikus arvutis või nutiseadmes, sest ei taheta oma probleemi grupiga jagada. Teemad, millega raamatukogutöötajate poole pöörduetakse on väga erinevad. Palju abi paluti erinevate pangatoimingutega, ID-kaardiga ja allkirjastamisega seotud küsimustes, dokumentide õige vormi leidmisel ja täitmisel veebilehtedel, erinevate kaupade ja piletite ostmisel e-keskkonnas, isiklike kontode loomisel, nutiseadmetega toimetamisel, tuludeklaratsioonide ja tervisedeklaratsioonide koostamisel jpm.

Teine huviliste ring on koolilapsed ja täiskasvanud õppijad, kes vajavad aeg-ajalt abi koolitööde vormistamisel või nende jaoks informatsiooni otsimisel. Neid abistatakse info otsimisel, e-maili kontode loomisel ja kasutamisel, dokumentide allkirjastamisel (ID-kaardi ja Mobiil-ID kasutamisel), projektide kirjutamisel, arvutite kasutamisel, e-riigiga suhtlemisel, nutitelefonide kasutamisel, aga ka näiteks internetipanga kasutamisel.

Hiiu Valla raamatukogus käiakse klassidega erinevate vanuserühmade lõikes õppimas raamatukogu kasutamist ja teavikute otsimist andmebaasidest. Alati on tunni üheks osaks ka praktiline ülesanne, et õpitut kontrollida. Kokku toimus 11 teematundi. Lisaks tutvustati õpilastele eri maade lastekirjandust, uudiskirjandust, raamatukogude ajalugu ja kujunemist. Suurenes noorte arv, kellele tegime individuaalkoolitust RIKSWEBi kasutamise alal.

Nii Hiiu Valla Raamatukogu kui ka Käina raamatukogu pakuvad vaba aja poolt raamatukogu lugejatele ja külastajatele üritusi ja kohtumisi tuntud inimestega. Näiteks oli Hiiu Valla Raamatukogus väga populaarne Hiina reisi õhtu, mis kestis üle kahe tunni ja saal oli rahvast täis. Samuti kohtumine helilooja Erkki-Sven Tüüriga. Käina raamatukogus osutus

populaarseks Töötukassa poolt läbiviidud infopäev - koolitus, kus lisaks eneseanalüüsile ja meeskonnatööle tutvustati õppimisvõimalusi töötavatele inimestele. Mõlemas eelpool nimetatud raamatukogus toimusid koolitused ka TÕN-i raames.

Suuremõisa raamatukogus koolitusi ei korraldata, sest naabruses on suurepärane Suuremõisa Ametikool, kes korraldab väga palju erinevaid kursusi.

Ürituste poole pealt on näha, et üha raskem on võistelda kultuurikeskuse, muuseumi jt asutustega, kes samuti üritusi korraldavad. Kärblas on sama sihtgrupp. Lugejate huvi on tõusnud praktilise õppe vastu (eriti Käinas), mida on näidanud osalejate huvi erinevates õpitubades.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Hiiu Valla Raamatukogu peamiseks turunduskanaliteks on koduleht ja Facebook. Nende kanalite kaudu anname infot erinevate sündmuste, näituste ja ürituste ning teenuste ja muude ettevõtmiste osas. Kodulehe külastatavus on tõusnud 2100 võrra võrreldes 2018.a. Meil on ka Instagrammi konto, kuid 2019 kasutasime seda vähem. Meil on ka youtube kanal, mida me ei kasutanud üldse.

Kohapeal kasutame plakateid, mida viime tänavale infotulpadele, et jõuda rohkemate inimesteni. Samuti jagame infot läbi portaalide hiiumaa.events ning kasutame kohalikke ajalehti "Hiiu leht" ja Hiiumaa Teataja".

Käina raamatukogu peamine kanal raamatukoguürituste tutvustamiseks on Facebook, sest see on kõige mugavam ja operatiivsem moodus kiire informatsiooni edastamiseks. Koduleht on jäänud tahaplaanile, sest sealses keskkonnas on teabe sisestamine aeganõudvam ja ebamugavam, samuti tagasisidena ei otsi lugejad infot ürituste ja koolituste kohta kodulehelt (st info peab ise sülle jooksmas). Kuulutused ja info on väljas raamatukogu laenusletil, infotahvlil ning vajalik teave edastatakse otse kooli, lasteaeda ja kultuurikeskusesse. Tõhus on ka suuliselt edasiantav info. Erinevate koolituste, ürituste infot jagatakse e-posti teel vastavatele huvigruppidele ja lugejarühmadele. Mõned suuremad üritused reklaamiti Hiiumaa.ee lehel rubriigis kuhu minna.

Emmaste ja Palade raamatukogudel on hästitoimivad Facebooki lehed, kus kajastatakse uudiseid, ürituste infot ning leiab raamatukogu lahtiolekuajad. Palade raamatukogul on lisaks veel koduleht.

Suuremõisa ja Hellamaa raamatukogul koduleht ja Facebooki leht puuduvad, kuid jooksvat infot edastatakse küla infotahvlitel ja ka raamatukogus olevatel infotahvlitel.

4.9 Andmebaasid

Hiiu Valla Raamatukogu tegeleb kodulooliste teavikute ja artiklite kataloogimisega, nii kohalikest kui ka üleriigilistest lehtedest. Läbi kodulehe pakume ligipääsu Hiiumaa raamatukogude andmebaasile, samuti Hiiu Valla Raamatukogu poolt koostatud koduloolisele andmebaasile. Samale kodulehele on koondatud viited teistele olulistele elektroonilistele andmebaasidele, infosüsteemidele ja online väljaannetele. Samuti on kodulehel teiste Hiiumaa rahvaraamatukogude kontaktid ja lahtiolekuajad, et info oleks lihtsasti kättesaadav.

5. 2020. aasta tegevused

2020 paigaldame Kärkla raamatukogule uued välisüksed. Üks üks saab olla metall- või alumiiniumuks, kuid 2. korrusele, kus me asume, vajame puidust tuletõkkeust, mis vastab S200 nõuetele. Viimane on suur väljakutse, kuna see peab sobituma turvavärvatega, mis me raamatukokku üles soovime panna. Oleme võtnud kasutusele avatud raamatukogu funktsiooni, st loome tingimused selleks, et lugejad saaksid tulla raamatukokku raamatuid laenutama ka siis, kui personali pole. Seal on aga eritingimused, millega peab arvestama. 2020 soovime jõuda sinnamaani, et on olemas uued ukSED, üleval turvavärvad ja loodetavasti jõuame ka elektroonilise süsteemini, et avatud raamatukogu funktsiooni katsetada.

Kärkla raamatukogu valgustus ja põrandad vajavad uuendamist, samuti lasteosakond, kuid need peavad vist edasi lükkuma.

2020 on Hiiu Valla Raamatukogule vallavalitsuse poolt pandud kohustus valdkondliku arengukava loomiseks. See on ka suur väljakutse.

Jätkuvad rahvusvahelised projektid: Erasmus+ K2 koostöös Leedu, Sloveenia, Taani ja Rootsi; samuti Nordplus projekt Soome, Taani, Rootsi, Läti ja Leeduga. Ning mobiilsusprojekt Erasmus+ programmis, mis sisaldab 2-3 väliskoolitust.

2020 alguses tuleb Hiiu Valla Raamatukokku Soome Instituudi muuminäitus, mille jaoks kasutatakse kultuurikeskuse näituseruumi ja raamatukogus näidatakse muumi raamatuid ja multifilme.

Käina raamatukogu on võtnud eesmärgiks hoida stabiilsed lugejate, laenutuste ja külastuste näitajad: pakkuda erinevaid tegevusi ja üritusi väiksematele sihtgruppidele. Tegeleda aktiivselt laste lugemisharjumuse kujundamisega, jätkata suvise lugemisprogrammiga "Lugemissuvi" ja sügis-talvise lugemisprogrammidega "Lugemisisu" ning võtta osa Nukitsa konkursist; korraldada erinevaid tegevusi ja üritusi Kultuuriministeerimi poolt väljakuulutatud digikultuuriaastal.

Rahvakultuuri Keskuse jutukool on kuulutanud 2020 Eesti rahvajutuaastaks, see on raamatukogule väga sobiv teema, et selle raames korralda erinevaid tegevusi eelkõige lastele; soovime tähistada kirjanike juubeleid ja raamatute tähtpäevi. Raamatukogu tegevuses

lähtume eelkõige piirkonna lugeja vajadustest, samuti korraldatakse tegevusi, mis teevad õnnelikuks nii lugejad kui töötajad.

01.01.2020 hakkavad kõikides rahvaraamatukogudes kehtima uued põhimäärused, moodustatakse ja hakkavad tööle (uued) nõukogud.

Palade raamatukogus saab 2020 juurde uue raamatukoguhoidja ametikoha (0,75 kohta) ja raamatukogu saab olla avatud kuuel päeval nädalas (E-L). Ühe töötajaga ei olnud see võimalik.

Emmaste raamatukogus jätkub 2020. aastal senine tegevus: raamatufondi korrastamine ja täiendamine uudiskirjandusega, lugejate teenindamine, internetiteenuse pakkumine. Samuti lugejakoolitused, ürituste korraldamised ja töö lastega, s-h. suvise lugemismängu „Loen suvel” korraldamine. Jätkub koostöö kooli ja lasteaiaga.

Suuremõisa raamatukogus toimus 2019 uputus, seega toimub 2020. aastal raamatukogu ruumide korrastamine remondi näol. Samuti tuleb pikemas perspektiivis otsida raamatukogule paremaid ruume, mis oma asukohaga oleks lugejale paremini kättesaadav (ka liikumispuudega inimesele). Tegeleda tuleb raamatukogu rohkem nähtavaks muutmiseks (koduleht, sotsiaalmeedia).

Hellamaa raamatukogust läks 3.01.2020.a. pensionile raamatukogu kauaaegne direktor Maili Eller. Vallavalitsus määras direktori kohusetäitjaks 0,25 kohaga Palade Raamatukogu direktori Ene Vannase. Raamatukogu on edaspidi avatud kolmel päeval nädalas (kokku 16h).

Koostajad: Kerli Varrik, Annely Veevo

Allkiri ..... /Nimi/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Hiiu Valla Raamatukogu	31	460	9769
Käina raamatukogu	11	117	500
Emmaste raamatukogu	0	0	0
Palade raamatukogu	1	52	142
Suuremõisa raamatukogu	0	0	0
Hellamaa raamatukogu	0	0	0

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised, ettekanded, loengud, koolitused

2019 tegi Hiiu Valla Raamatukogu direktor 4 ettekannet ja raamatukoguhoidja-arendusspetsialist 2 ettekannet. Lasteosakonna spetsialist viis läbi 25 koolitust lastele ja tegi ühe ettekande. Käina raamatukogul oli 8 ettekannet. Teistel maakonnaraamatukogudel avalikke esinemisi ei olnud.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2019)
Hiiu Valla Raamatukogu	Ettevalmistused välisuste vahetuseks (hinnapakkumiste küsimised)
Hellamaa raamatukogu	Põranda osaline vaipkatte vahetus

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Hiiu Valla Raamatukogu	Raamatukohvik "Sulg ja Silm" IIa, IIb, IIIa, IVa, VIIb klassidele	77
	Pimendusluule VIIa klassile	19
	Jaht raamatukogus (kuidas leida soovitud teavik) Va, Vb, VII b, IIa, IVb, IVa klassidele	97
	Emakeelepäeva ettelugemine Kärdla Lasteiaia 5-6. aastastele	19
	Vabariikliku Kirjandusmängu Hiiumaa eelvoor	19
	Loetud raamatute esitlused (power point) Va klass 3x	59
	Suvelugemise tutvustamine Ia klassile	18
	Ettelugemispäeva ettelugemine Ib klass	15
	Paberikunsti töötuba IIIa, IIIb klassidele	35
	Vabariikliku ettelugemisvõistluse Hiiumaa eelvoor	19
	Teematund "Raamatukogud ja raamatud " IVa klassile	17
	Teematund "Kirjanik ja kunstnik" Ib klassile	14
	Teematund "Kuidas kasutada raamatukogu" IVa, Ib klassidele	19

	Teematund "Illustraator ja illustratsioon" Ia klassile	19
	Uudiskirjanduse tutvustus IIb, VIb klassidele	35
	Raamatute tutvustamine erivajadustega lastele	10
	Põhjamaade kirjanduse tutvustamine Va, VIa, VIIb, VIIa, IIb, VIa, IIa, IXa, IXb, VIIIa, VIIIb, Ia klassidele	217
	Põhjamaade kirjanduse nädala hommikuhämaruse ettelugemine Ib klassiel	14
	Põhjamaade kirjanduse nädala hommikuhämaruse ettelugemine väikelastele	7
	Jõuluraamatute tutvustamine Va klassile	17
	Projekti "Suvelugemise väljakutse 2019" lõpetamine	33
	Raamatuseljaluule VIIb klassile	18
Lauka haruraamatukogu	"Lugemisisu" programmi tutvustus I, II ja III klass	15
	"Lugemisisu" tund II klass (uuem lastekirjandus)	4
	"Lugemisisu" teematund: "Saame tuttavaks" ja "Lõbusad luuletused" I, II ja III klass	15
	"Lugemisisu" tund II klass: "Parim lasteraamat"	9
	Emakeelepäeva tähistamine I-IX klass	58
	Uuem noortekirjandus VIII klass	6
	Teematund illustratsioonist II, V ja VI klass	17
	"Lugemisisu" tunnid I, III klass (lugemispasid)	10
	Kirjandusmäng IV klass	4
	"Lugemisisu" teematund ("Sõbrakaardid") III klass	5
	"Lugemisisu" teematund illustratsioonist II ja IV klass	9
	Koolieelikute raamatukogu külastus	10
	Mängutund I klass	6
	Sõnaseletusmäng I klass	6
	Suvelugemise tutvustamine I-V klass	24
	"Lugemisisu" programmi lõpetamine	53

	Teematund "Millest räägib raamat?" V klass	2
	Teematund "Raamatukogu" I klass	9
	Teematund "Ilu- ja teabekirjandus" V klass	1
	Ettelugemisvõistluse tutvustamine ja maakondlik ettelugemisvõistlus IV klass	6
	"Lugemisisu" programmi tutvustus lasteaialastele	20
	"Lugemisisu" programmi avamine (2019/2020) I-III klass	21
	Põhjamaade kirjanduse tutvustamine I, IV-VI klass	16
	"Lugemisisu" tund: "Lõbusad luuletused" I klass	9
	Raamatukogu kaunistamine IV, V klass	7
	"Lugemisisu" tund: "Fantaasiategelased" I klass	9
	"Tähestikumäng" IV, V klass	7
Käina raamatukogu	Koolivaheaeg raamatukogus, lauamängud. Meisterdamine ja joonistamine.	14
	Temaatiline lasteüritus – nukkude pidu	25
	Väikelaps raamatukogus - teemaks jänesed	13
	Talvine muinasjututund õuetelgis. Lumelabürint.	16
	Hommikune jututund. Põhjamaa loomad. Meisterdasime pingviine	14
	LUGEMISISU. 3 klass. lugemispassi täitmine. Ella ettelugemine	17
	LUGEMISISU. 4 klass - lugemispassi täitmine. Ella merereisil ettelugemine	16
	Hommikune jututund, Sõbrapäev. Ungari muinasjutt - SEITSE HEAD SÕPRA.	18

	Väikelaps raamatukogus.Sõprade laul. Pingviinid.	12
	Muinasjututund.Taat teeb kodutöid. Sõbrapäeva meisterdused. Sõprade luuletus	13
	Temaatiline üritus. Inimese keha ja süda. Enda joonistamine täispikkuses tapeediribale ja siseorganite lisamine.	15
	Lugemisisu - ettelugemine raamatukogutund. 2 klass - lugemispassid	20
	Lugemisisu - raamatukogutund.Soome lastekirjanduse tutvustus ja ettelugemine. Kes on illustraator?	12
	Hommikune jututund - kevad veed. Kevade linnud ja lilled. Joonistame lilli	16
	Väikelaps raamatukogus. Koeraraamatud. Meisterdamine. Rütmisalmid.	12
	Muinasjututund. Ungari muinasjutt - Lillehaldjas. Meisterdamine ja mängimine	13
	Lugemisisu-raamatukogus. Palade kooli 3.kl	11
	Emakeelepäev Käina raamatukogus, viktoriin, vanasõnad ja mõistatused.	21
	Temaatiline lasteüritus, ELSA/ANNA -pidu	24
	Krõllipäev raamatukogus. Grete Olev - KRÕLL. Ruumi puudusel 3 üritust erinevatel aegadel.	67
	Muinasjututund. Pokulood.Meisterdamine.	14
	Teematund ja meisterdamine raamatukogus, E.Valter 90 ja Krõll 40 ja Poku 25	12
	Hommikune jututuba. E. valter ja Pokulood. Meisterdamine ja pildistamine	18
	Ettelugemistund. Avatud töötuba - pokude meisterdamine, rühmavõistlused	19
	Väikelaps raamatukogus. Krõllilood. Meisterdamine. Pannkoogitegu.	10
	Teematund. Koolivaheaeg raamatukogus - meisterdamine. Pokud ja krõll	14

	Koolivaheaeg raamatukogus - ettelugemine väiksematele. E.Niit Krõlli lood	13
	Koolivaheaeg raamatukogus - lemmikloomapäev. M. Jõpiselg oma koer Ramsese ja kass Moosesega	17
	Raamatukogutund. I- klass.Ilona Wikland ja Astrid Lindgren. Meisterdasime propellerit.	23
	Emmaste kooli laste ekskursioon Käina rk-s Raamatukogutund. Uued raamatud.	11
	Teematund Euroopa päev, viktoriin lastele	16
	Hommikune jututuba - putukad-mutukad muinasjutt ja meisterdamine	19
	Muinasjututund - kuidas merevesi soolaseks sai. Laevukese meisterdamine	12
	Temaatiline lastepidu. Piraadid.	17
	Programmi Lugemisisu lõpuüritus, diplomite üleandmine	25
	Suvelugemise lõpetamine. Papagoi teater ja Türi elamuspark.	39
	Väikelaps raamatukogus. Konn.	13
	Muinasjututund. Metsluigid.	12
	Temaatiline lasteüritus - meie linnud, töötuba	13
	Me magame kevade tulekuni. Loomad talvel.Vares lendab lõunamaale.(Lasteaed)	21
	RK-päevad Ettelugemine. kirjatähtede keerukas elu. JOTT. (Lasteaia Virrpaad)	14
	Rk-päevad.Ettelugemine. Varese lugu. (Lasteaia Leeditipid)	15
	Väikelaps raamatukogus. Hiired.	11
	Muinasjututund.12 kuud. Meisterdamine	15
	Ettelugemine. Kirjatähtede keerukas elu. R-tähe lugu.(Sipsakad)	20
	Ettelugemine. Kirjatähtede keerukas elu. Ove Ooloogi lugu (Naksakad)	17

	Pidu Põhjalas. Põhjamaade kirjandusnädala raames temaatiline üritus lastele.	23
	Põhjamaade kirjandusnädal. Pipi Pikksukk. 1. klass.	26
	Põhjamaade kirjandusnädal. Palade kooli 2. klass. Pipi ja mängud.	11
	Põhjamaade kirjandusnädal. L: Lindpere Palade kooli 4 klass. Pipi ja mängud	12
	Väikelaps raamatukogus. Kakukese lugu. Meisterdamine.	12
	Muinasjututund - OKASROOSIKE. Meisterdamine.	13
	Hommikune jututuba. Kosmos, tähed - meisterdamine, astronaudi joonistamine.	17
	Hommikune jututuba. Headus. Öökulli joonistamine	19
	Väikelaps raamatukogus. Lumememm	8
	Muinasjututund. Päkapi kes kaotas oma mütsi.	9
Palade raamatukogu	Kohtumine kirjanikuga (Ene Sepp)	45
	Ettelugemispäev	32
KOKKU:	108 sündmust	2106 osalejat

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

Raamatukoguteeninduse koordineerimisel täitis Hiiu Valla Raamatukogu kõiki seaduses ettenähtud ülesandeid.

Maakonnaülene tsentraalne komplekteerimine toimib korralikult ja tõrgeteta. Toimib andmebaaside pidamine, statistilise aruandluse korraldus, tegevuste analüüsimine, teatmebibliograafilise töö korraldamine. Kui kellelgi maakonnas on küsimusi tööd puudutavatel teemadel, siis helistatakse ja peetakse nõu. Kuigi seda viimast on siiski vähe, sest raamatukoguhoidjad on kõik nii kogenud.

Hiiu Valla Raamatukogu keskkoguna on pakkunud teistele raamatukogudele koolitusi, mis vastavad kutsekompetentsidele. Kuna koolitused on kallid ja ühist aega ca 9 kuud, tuleb leida lisafinantse. 2019 saadi õnneks täisrahastus oma projektile raamatukogude arendamise programmist. Ühtekokku korraldati 8 koolitust ja 1 õppereis, neist 5 koolitust projektirahade eest.

Maakonnaraamatukogu poolt korraldatud koolituste arv veidi kasvas, koolitused olid olulised ja vajalikud. Koolitusel omandatud sai koheselt rakendada igapäevatoos. 2019. aastal toimunud koolituste sarjast tõid maakonnaraamatukogud välja kiirlugemise koolituse, loovkirjutamise töötoa ja noorsookirjanduse ülevaate.

Ühiseid kokkusaamisi peetakse olulisteks kolleegide tegemistest teadasaamiseks ja kogemuste vahetamiseks. Maakonna raamatukogu poolt korraldatud koolitused on olulised, eriti neile, kel puudub võimalus osaleda koolitustel väljaspool maakonda.